

Det kan anslås, at den kortfristede erhvervsmæssige gæld (hovedsagelig betalbar inden for 1 år) er af størrelsesordenen 13 mia. kr. over for tilgodehavender på godt 5 mia. kr. For de langfristede private medlemværender er de tilsvarende tal formentlig ca. 11 og ca. $4\frac{1}{2}$ mia. kr.

Det kan anslås, at omkring 3 mia. kr. af den nævnte bruttogæld har form af lån i udenlandske bankhuse — overvejende formidlet af danske banker, med eller uden disses garanti — medens de resterende ca. 10 mia. kr. repræsenterer egentlig leverandørgæld.

Det er navnlig den kortfristede bruttogæld, som under uheldige konstellationer vedrørende rente- og likviditetsforhold samt forventninger om valutakursændringer kan volde (og har voldt) vanskeligheder. Under rolige forhold er gælden revolverende i takt med bevægelserne i importen, men selv under stramme likviditetsforhold vil man ikke kunne udelukke, at usikkerhed om valutakurserne vil kunne fremkalde pres på valutareserven.

2. Finansieringsbehovet 1970-71.

Betalingsbalancens løbende poster har i 12-måneders perioden fra juli 1970 til juni 1971 vist et underskud på omkring 3,8 mia. kr. Dette underskud samt en beskeden forøgelse af Danmarks internationale likviditet er blevet finansieret ved en offentlig nettolåntagning på ca. 1 mia. kr. og direkte investeringer på ca. 500 mill. kr. samt en overvejende kortfristet forretningsmæssig nettokapitalimport på omkring $2\frac{1}{2}$ mia. kr. Væksten i den kortfristede erhvervsmæssige gæld har således været det væsentligste element i dækningen af det store løbende underskud. Det samme har været gældende i 1960'erne (med 1963 som undtagelse).

3. De kommende års finansieringsbehov.

Underskuddet på de løbende betalinger kan i bedste fald kun elimineres over nogle år. Da der desuden medgår stigende beløb til afdrag på den langfristede private og offentlige gæld og til långivning til udviklingslandene, må der påregnes et finansieringsbehov af størrelsesordenen 3 mia. kr. fra medio 1971 til medio 1972, derefter forhåbentlig faldende.

3 Udvalgenes betænkninger m. m.

Målt med udenrigsomsætningen er Danmarks valutabeholdning den mindste blandt de industrialiserede lande, og den store gæld til udlandet gør os yderst sårbare. Principielt står visse officielle kreditmuligheder — stærkt forøgede siden 1963 — til rådighed, men på grund af den herskende internationale valutasituation er de for tiden vanskelige af udnytte. Dette gælder i særdeleshed træk på Den internationale Valutafond. Endvidere er hovedparten af kreditmulighederne af kortfristet karakter, idet de principielt er indrettede på at imødegå midlertidige, reversible tilbageslag, men ikke på dækning af strukturelle underskud.

Langfristede offentlige lån i udlandet har i de senere år været optaget i så stort et omfang som praktisk gør ligt og foreneligt med Danmarks kreditværdighed, og man kan i bedste fald regne med en fortsat låntagning af denne karakter i størrelsesordenen 1 mia. kr. årligt.

Som led i dækningen af det løbende underskud er en fortsat stigning i den forretningsmæssige nettogæld derfor nødvendig. Det må imidlertid anses for urealistisk at regne med, at væksten i denne gæld kan fortsætte i samme tempo som i de seneste år. Allerede udfladningen i importstigningen medfører en tendens til opbremsning af opgangen i importkreditterne.

4. Mulighederne for at øge den kortfristede gæld.

Bevægelsen i de kommercielle gældsforpligtelser beror dels på udviklingen i import og eksport, dels på kreditvilkårene i ind- og udland. Heri indgår som en væsentlig faktor udenlandske eksportørers interesse i salg på kredit til Danmark, men i høj grad også danske virksomheders villighed til at påtage sig gældsforpligtelser over for udlandet (der som hovedregel er fastsat i fremmed valuta). Hvor gældsforpligtelserne har form af lån hos udenlandske banker og lign., kommer renteforholdet mellem Danmark og omverdenen — specielt eurodollarrenten — direkte ind i billedet. Hvad enten der er tale om gæld direkte til leverandører eller til udenlandske bankhuse, spiller tillige den hjemlige likviditet en væsentlig rolle. Hertil kommer endelig erhvervslivets vurdering af valutakursudsigterne.

Fastholdelse og forøgelse af den erhvervs-